

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO

Przewidywane osiągnięcia uczniów

1. Rozumienie i tłumaczenie (z wykorzystaniem słownika) oryginalnych tekstów łacińskich:

- a. Uczeń opanował elementarne wiadomości konieczne przy tłumaczeniu i analizowaniu przy pomocy słownika oryginalnych tekstów łacińskich (sentencje, teksty preparowane, teksty ciągłe oryginalne, prozaiczne i poetyckie), – umie poprawnie czytać tekst łaciński, – w zakresie fleksji: rozpoznaje i umie określić formy rzeczownikowe i czasownikowe, zna paradygmaty odmian, – w zakresie składni: rozpoznaje konstrukcje składniowe, umie wskazać związki międzywyrazowe,
- b. Uczeń umie korzystać ze słownika łacińsko-polskiego oraz z podręcznika i gramatyki w pracy nad przekładem i analizą tekstów oryginalnych,
- c. Uczeń opanował umiejętność posługiwania się wiadomościami według podanych uprzednio wzorów,
- d. Uczeń umie dokonywać analizy i syntezy nowych dla niego zjawisk językowych,
- e. Uczeń umie stawiać pytania do tłumaczonego tekstu i formułować odpowiedzi,
- f. Uczeń doskonali sztukę zapamiętywania; zapamiętuje przysłowia i sentencje łacińskie.

2. Analizowanie, interpretowanie i komentowanie tekstów oryginalnych i w przekładach:

- a. Uczeń potrafi analizować, interpretować i komentować teksty oryginalne i w przekładach,
- b. Uczeń pamięta konieczne terminy, fakty, teorie naukowe, wykazuje pewien poziom rozumienia tych wiadomości, nie myli ich ani nie zniekształca przy analizowaniu i interpretowaniu tekstów,
- c. Uczeń rozumie przeczytany i przetłumaczony tekst i potrafi wyciągnąć z niego odpowiednie wnioski,
- d. Uczeń zdobywa umiejętność przekładu tekstu łacińskiego na język polski według reguł poprawności i klarowności językowej oraz estetyki wypowiedzi.

3. Operatywna znajomość gramatyki łacińskiej:

- a. Uczeń zna części mowy i zasady ich przynależności do właściwego systemu fleksyjnego,
- b. Uczeń rozpoznaje budowę słowotwórczą i fleksyjną wyrazów,
- c. Uczeń posługuje się formami fleksyjnymi przy tworzeniu wypowiedzi w języku łacińskim,
- d. Uczeń opanował budowę i szyk zdania łacińskiego: – części zdania: podmiot, orzeczenie proste i złożone, dopełnienie bliższe i dalsze, przydawka przymiotnikowa, dopełniaczowa, przymkowa, okolicznik, – składnia: a.c.i., n.c.i., dativus possessivus, ablativus absolutus,

coniugatio periphrastica activa i passiva, składnia przypadków (ablativus temporis, ablativus comparationis, genetivus partitivus),

e. Uczeń zna funkcje składniowe i semantyczne nieosobowych form czasownikowych (infinitivus, participia, gerundium, supinum),

f. Uczeń rozróżnia i tłumaczy zdania pojedyncze i współrzędnie złożone,

g. Uczeń rozróżnia i tłumaczy zdania podrzędnie złożone z orzeczeniem w indicatiwie i coniunctiwie; rozumie i stosuje zasady consecutio temporum.

4. Poprawne stosowanie w wypowiedziach wyrażen i terminów pochodzących z języków klasycznych:

a. Uczeń rozumie znaczenie wyrazów i wyrażen (np. bona fide, lege artis, argumentum ad hominem, uno animo),

b. Uczeń rozumie kontekst wypowiedzianego słowa i wyrażenia, c. Uczeń zna źródłosłów używanego terminu i umie go odpowiednio zastosować (np. rarytas od rarus; oportunistą od opportunus).

5. Wykorzystywanie znajomości języka łacińskiego do lepszego zrozumienia zjawisk językowych zachodzących w języku polskim i innych językach nowożytnych:

a. Uczeń dostrzega związki między wyrazami łacińskimi a pochodzącymi od nich wyrazami języków obcych nowożytnych i języka polskiego,

b. Uczeń rozumie wagę znajomości paradygmatów odmian w konfrontacji z językiem polskim i innymi językami,

c. Uczeń dostrzega i rozpoznaje łacińskie konstrukcje składniowe występujące w językach nowożytnych (a.c.i., konstrukcje imiesłowowe, budowa zdania),

d. Uczeń umie wykorzystać na lekcjach języków nowożytnych i innych przedmiotów wiedzę zdobytą podczas nauki języka łacińskiego,

e. Uczeń zauważa zmienność znaczeń wyrazów i pojęć odnoszących się do różnych zjawisk społecznych i politycznych w ich historycznym rozwoju.

6. Poprawne formułowanie myśli i sądów:

a. Uczeń rozumie i umie dobierać odpowiednie słownictwo w poprawnym formułowaniu myśli,

b. Uczeń zna teoretyczne zasady gramatyczne i językowe,

c. Uczeń zna wymogi stylu retorycznego (m.in. poprawności językowej, klarowności, stosowności) i stara się je stosować we własnej wypowiedzi,

d. Uczeń dba o estetykę wypowiedzi i umie zastosować odpowiednią intonację wypowiedzianego zdania,

e. Uczeń ma krytyczny stosunek do przeszłości i teraźniejszości oraz umiejętność wartościowania przejawów działalności człowieka na przestrzeni wieków.

7. Dostrzeganie ponadczasowych wartości w dziejach z odległych epok i rozumienie ich znaczenia dla współczesnej kultury polskiej i Światowej:

a. Uczeń poznaje metodę i wartości uważnego czytania, umiejętność wyboru wartościowej literatury,

b. Uczeń dostrzega bogactwo i piękno dóbr kultury antycznej materialnej i duchowej,

c. Uczeń zna przeszłość Europy, zwłaszcza te wydarzenia, których skutki trwają do dziś,

d. Uczeń rozumie wartości ważnych dla kultury polskiej treści wywodzących się z tradycji Śródziemnomorskiej (grecko-rzymskiej i judeochrześcijańskiej),

e. Uczeń dostrzega ciągłość rozwoju cywilizacji łacińskiej do czasów współczesnych,

f. Uczeń umie pozytywnie ocenić przynależność Polski do łacińskiego kręgu kulturowego i docenić wartości cywilizacyjne wniesione do kultury polskiej od momentu chrztu Mieszka I w 966 r.,

g. Uczeń zauważa uniwersalność kryteriów antycznych określających m.in. wolność jednostki, wspólnotę społeczną (państwową), dobro wspólne oraz to, co im zagraża,

h. Uczeń rozumie mocne i słabe strony demokracji dzięki wiedzy zdobytej z lektury tekstów łacińskich oraz komentarzy popularno-naukowych,

i. Uczeń dzięki lekturze tekstu filozoficznego i biblijnego rozpoznaje i rozróżnia powinność człowieka jako obywatela i jako osoby,

j. Uczeń potrafi ocenić rolę wykształcenia u osób publicznych decydujących o "życiu społecznym (w antyku i współczesności),

k. Uczeń rozumie odpowiedzialność instytucji państwowych za poziom kształcenia w społeczeństwach współczesnych,

l. Uczeń rozumie odpowiedzialność osób publicznych za wypowiedziane słowo.

Kontrola i ocena pracy ucznia

Formy kontroli

1. Kontrola bieżąca (sprawdzamy postępy uczniów, zachęcając ich do dalszej systematycznej pracy. Zauważonym brakom w wiedzy przeciwdziałamy i umożliwiamy uzupełnienie luk): – odpowiedzi ustne (z bieżących lub kilku ostatnich lekcji), – prezentacja rozwiązanych zadań (wykonanego w klasie lub w domu), – aktywność ucznia na zajęciach, – prace pisemne

(sprawdziany, kartkówki, testy badające znajomość języka), – referaty, – wykonanie pomocy naukowych, – udział w konkursach i olimpiadzie języka łacińskiego.

2. Kontrola okresowa (sprawdza opanowanie większej partii materiału i jest dokonywana kilka razy w roku szkolnym): – testy i zadania kontrolne: testy zamknięte sprawdzające znajomość języka – fleksji, składni. Nie są one środkiem idealnym obiektywnego oceniania, ponieważ nie można za ich pomocą sprawdzić wszystkich rodzajów umiejętności językowych ucznia. Mimo to trzeba je stosować, by przyzwyczaić ucznia do tej formy sprawdzania wiedzy, – zadania otwarte: sprawdzające znajomość języka – fleksji, składni, – przekład tekstu prozaicznego i poetyckiego (parafraza). Powinniśmy wymagać odpowiednio wysokich walorów estetycznych i poprawności językowej. – zadania otwarte: prace pisemne potwierdzające znajomość wiedzy o kulturze antycznej i jej recepcji do czasów współczesnych (forma rozprawki, eseju, listu, analizy tekstu, analizy porównawczej itp.).

3. Ocena końcowa (semestralna i roczna): – jest podsumowaniem pracy ucznia w ciągu semestru i jest obliczana na podstawie ocen cząstkowych z uwzględnieniem wagi poszczególnych ocen. Należy uwzględnić znajomość języka, nabyte umiejętności posługiwania się formami fleksyjnymi i składniowymi, umiejętności tłumaczenia (przekładu) tekstu, znajomość zagadnień kulturowych oraz formy i poziom wypowiedzi na ich temat.

Kryteria oceny z języka łacińskiego

Kryteria ogólne

Przy ustalaniu oceny z języka łacińskiego brane są pod uwagę:

1. Biegłość w czytaniu tekstu prozaicznego,
2. Znajomość słownictwa odpowiedniego do poziomu nauki języka,
3. Znajomość form gramatycznych i składni w zakresie przerobionego materiału,
4. Umiejętność analizy formalnej zdania (rozpoznawanie form i struktur gramatycznych) poprawność tłumaczenia,
5. Umiejętność posługiwania się słownikiem i innymi zalecanymi środkami dydaktycznymi,
6. Umiejętność wypowiedzi ustnej i pisemnej na poznane w trakcie nauki tematy z dziedziny kultury antycznej oraz jej dziedzictwa w kulturze europejskiej i polskiej,
7. Rozpoznawanie zapożyczeń z języka łacińskiego w języku polskim i językach obcych,
8. Dostrzeganie korelacji różnych przedmiotów szkolnych (dziedzin wiedzy) z językiem łacińskim i kulturą antyczną,
9. Czytanie rytmiczne tekstu poetyckiego (znajomość podstawowych zasad metryki).

Kryteria szczegółowe

1. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który: – opanował pamięciowo słownictwo w niewielkim zakresie wobec stawianych wymagań, – opanował elementarne struktury gramatyczne, niezbędne dla dalszej nauki, – dokonuje samodzielnie analizy prostych zdań tekstu przerobionego, – potrafi korzystać tylko ze słownika preparowanego, – dostrzega związki pomiędzy językiem łacińskim a innymi językami jedynie na drodze mechanicznego kojarzenia. – wykazuje elementarną znajomość zagadnień z kultury antycznej przerabianych na lekcjach.

3. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który: – zna podstawowy zakres wymaganego słownictwa, – opanował proste struktury gramatyczne, – naprowadzany pytaniami pomocniczymi nauczyciela tłumaczy poprawnie nieskomplikowane konstrukcje zdaniowe tekstu przerobionego, – potrafi korzystać tylko ze słownika preparowanego, – dostrzega wpływy języka łacińskiego na język ojczysty i języki obce, – wypowiada się na tematy związane z kulturą antyczną poznaną podczas lekcji, – czyta tekst poetycki jedynie za nauczycielem (poziom kl. II–III).

4. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który: – opanował słownictwo i większość struktur gramatycznych, – samodzielnie dokonuje analizy formalnej prostego nowego tekstu i potrafi uchwycić sens rzeczowy zdania (z niewielkim wsparciem pytań pomocniczych nauczyciela), – w sposób właściwy posługuje się słownikiem, – rozumie wpływy języka łacińskiego na język ojczysty i języki obce, – redaguje poprawną wypowiedź pisemną, wykorzystując zdobytą w szkole wiedzę z kultury antycznej i jej dziedzictwa europejskiego, – rozumie związek antykiem grecko-rzymskim różnych dyscyplin poznawanych w szkole (np. pojęcia tych dziedzin), – czyta poprawnie przerobiony tekst poetycki i wykazuje znajomość budowy dystychu elegijnego, – wykazuje zainteresowanie i aktywność na lekcjach.

5. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: – opanował słownictwo i struktury gramatyczne, – samodzielnie tłumaczy przerobiony i nowy tekst pod względem formalnym i rzeczowym, – wykazuje się umiejętnością przekładu na język polski, – sprawnie posługuje się słownikiem, – dokonuje analizy wpływu języka łacińskiego na język ojczysty i języki obce, – potrafi przygotować analizę rzeczową tekstu literackiego i filozoficznego, – formułuje wypowiedź ustną zgodnie z zasadami poprawności językowej, – redaguje wypowiedź pisemną, w pełni wykorzystując wiedzę z kultury antycznej i jej dziedzictwa europejskiego zdobytą w szkole i na drodze własnych poszukiwań, – umie wykorzystać wiedzę zdobytą na lekcjach języka łacińskiego przy rozwiązywaniu różnych zadań w innych dziedzinach szkolnych, – czyta tekst poetycki i dokonuje rozbioru metrycznego dystychu elegijnego, – aktywnie uczestniczy w pracy lekcyjnej, wykazując zainteresowanie językiem łacińskim i kulturą antyczną.

6. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który: – spełnia wymagania niezbędne do oceny bardzo dobrej, – samodzielnie pracuje, wykraczając poza program szkolny, np. w ramach zajęć pozalekcyjnych (kółko przedmiotowe, udział w olimpiadzie i w uroczystościach szkolnych itp.)